

Mateja Arnejšek

Hibridni slovarji – Poldvojezični slovar *Password* in premostitveni slovar *Bridge*

Hybrid Dictionaries – Semi-bilingual Dictionary *Password* and Bridge Bilingual Dictionary *Bridge*

Povzetek

Slovaropisci so za učence tujih jezikov za lažji prehod od dvojezičnih slovarjev k enojezičnim razvili hibridne slovarje, mešance med enojezičnimi in dvojezičnimi slovarji. V članku so opisane značilnosti, prednosti in pomanjkljivosti koncepta poldvojezičnih in premostitvenih dvojezičnih slovarjev. Ta dva tipa obstajata tudi v slovenski različici, in sicer z angleščino kot izvirnim jezikom, to sta poldvojezični *Password English Dictionary for Speakers of Slovenian* in premostitveni *Angleško-slovenski slovar Bridge*, in v članku sta tudi primerjana.

Abstract

To help learners of foreign languages in the transition from bilingual to monolingual dictionaries, lexicographers have developed hybrid dictionaries, hybrids between monolinguals and bilinguals. The article describes and compares the characteristics, the advantages and the disadvantages of the concepts of the semi-bilingual dictionaries and the bridge bilingual dictionaries, the two types of hybrids that exist also in Slovene versions with English as the source language – the semi-bilingual *Password English Dictionary for Speakers of Slovenian* and the bridge *Angleško-slovenski slovar Bridge*.

Uvod

Razvoj jezikoslovja je privedel do poglobljanja v ustaljene tipe slovarjev, kot so enojezični in dvojezični slovarji. Jezikoslovci in slovaropisci so raziskali značilnosti in posebnosti obeh tipov, še posebej glede na namen in uporabnike, kar je vidik slovaropisnih del, kjer se zadnja leta kaže velik napredek. Izsledki so jih usmerili k razvoju nove generacije slovarjev, ki naj bi razlagali pojme izvirnega jezika v obeh jezikih – v izvirnem in ciljnim – ter združevali prednosti enojezičnih in dvojezičnih slovarjev. Ta nova skupina dvojezičnih slovarjev so hibridni slovarji.

Nastanek hibridnih slovarjev

Prvi taki slovarji so se pojavili že v 60. letih prejšnjega stoletja (Gabrovšek, 1994: 419), toda koncept hibridnih slovarjev je zares začel pohod v 80. letih. Leta 1986 je založba Kernerman Publishing v Izraelu objavila slovar *Oxford Student's Dictionary of Current English*, opremljen s hebrejskimi ustreznici. Sledili so še drugi taki poldvojezični slovarji (*semi-bilingual dictionaries*). Ti sodijo v zbirko *Password*, sestavljeni pa so večinoma na podlagi slovarja *Chambers Concise Usage Dictionary* (1985). Tudi drugi založniki, večinoma za angleščino kot tuji jezik, na primer *Oxford*

University Press, so izdelali poldvojezične slovarje iz enojezičnih slovarjev, ki so jih sami izdali.

Založba *Cobuild* je ubrala drugačno pot. Upošteva najnovejša dognanja iz raziskovanja potreb uporabnikov se je odločila postaviti hibridne slovarje s prevedki definicij oziroma razlag. Rezultat se imenuje premostitveni slovar (*bridge dictionary*). Leta 1995 je bil objavljen prvi tak prevod malega slovarja *Cobuild's Students Dictionary* v brazilsko portugalsko in od takrat so izpeljali več projektov ter sestavili premostitvene slovarje še za druge jezike.

Značilnosti hibridnih slovarjev

Hibridni slovarji temeljijo na enojezičnih slovarjih, ki so jim dodani prevedki v uporabnikovem maternem jeziku. Seveda pa je možno prevajati različne tipe podatkov, ki jih slovar ponuja. Lahko je dodan samo prevedek gesla oziroma različnih pomenov tega gesla, lahko so prevedene definicije ali pa celo primeri rabe. Glede na odločitve, za katere podatke bodo ponujeni prevedki, obstaja več tipov hibridnih slovarjev. V nadaljevanju se bom natančneje posvetila poldvojezičnim in premostitvenim dvojezičnim slovarjem, ker ti že obstajajo tudi za slovenščino.

Poldvojezični slovarji (semi-bilingual dictionaries)

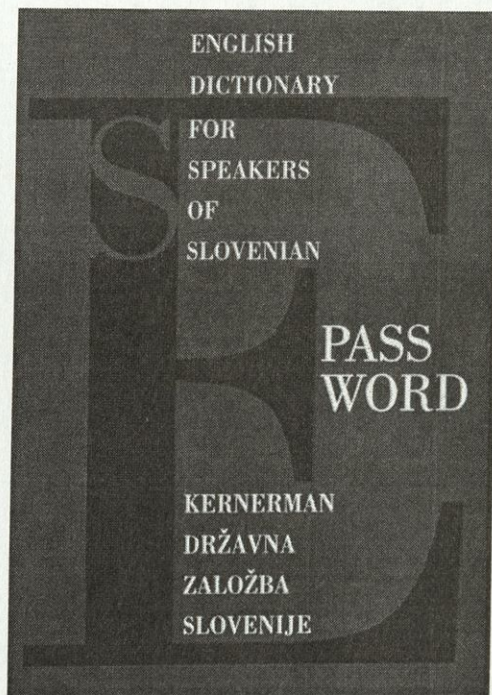
Značilnosti

phone [fəʊn] *noun* a telephone: *We were talking on the phone.* □ **telefon** *verb* to telephone (a person, message or place): *I'll phone you this evening.* □ **telefonirati**

phone up to (try to) speak to (someone) by means of the telephone: *I'll phone (him) up and ask about it.* □ **poklicati po telefonu**

(Madžarevič, 1999: 444)

Dvojezični slovarji navadno razlagajo neznane termine z ustreznico v ciljnem jeziku,

enojezični pa razlagajo besede s sopomenkami ali z definicijami v istem jeziku. Poldvojezični slovarji ponujajo kombinacijo obojega in poleg definicije, razlage ali sopomenke ter primerov v izvornem jeziku ponudijo še prevedek gesla, njegovih različnih pomenov, pa tudi podpomenov v uporabnikov materni jezik. Tako nastane pasivni L2-L2-L1 slovar (na primer slovenski *Password* je angleško-angleško-slovenski poldvojezični slovar za slovenske govorce). Poudarek je na izvornem jeziku, njegov delež v slovarju je veliko obsežnejši od deleža ciljnega jezika, zato je tak slovar bolj enojezičen kot dvojezičen. Prevedki so splošni in približni; to niso prevodne ustreznice, ampak rabijo le kot splošna usmeritev, ki uporabnika vodi k pravemu pomenu besede. Poleg tega mu ponujajo še psihološko oporo v njegovem maternem jeziku.

Prednosti

Poldvojezični slovarji so namenjeni učenecem tujih jezikov in želijo nameniti več pros-

tora podatkom, ki jih učenec potrebuje, ter se manj osredotočati na podatke, ki jih že ima. Zato je del v tujem jeziku precej obsežnejši od dela s prevedki v uporabnikovem maternem jeziku, ki ga uporabnik dobro pozna in o njem ne potrebuje dodatnih informacij. Ti slovarji si prizadevajo tuji jezik čim bolj približati uporabniku, slednjega pa spodbuditi, da bi v njem bral in razmišljal. Razlage so namenoma pisane v preprostem jeziku, da bi bile razumljive uporabniku, ko ta doseže raven znanja jezika, pri kateri bi rad prešel z dvojezičnega slovarja na zahtevnejšega dvojezičnega, še vedno pa čuti potrebo po preverjanju razumevanja prebrane razlage z besedo v maternem jeziku.

Prevedki v uporabnikovem maternem jeziku uporabniku povedo, ali je razlago pravilno razumel, in če je ni, mu pokažejo pravo smer. Predvsem pa zadovoljujejo njegovo psihološko potrebo po nečem znanem, na kar lahko naveže novo znanje, in to je njegov materni jezik. Prevedki sicer lahko rabi- jo tudi kot zelo splošne prevodne ustreznice, toda avtorji teh slovarjev opozarjajo, da to ni njihov glavni namen, saj so preširoki in preveč nenatančni za kaj takega; njihov namen je usmerjati bralca proti ustreznemu pomen-skemu področju in ga spodbujati, da čim več uporablja tuji jezik namesto maternega.

Pomanjkljivosti

Kritiki tega tipa hibridnih slovarjev očita- jo poldvojezičnim slovarjem, da se v njih na- daljujejo pomanjkljivosti enojezičnih in dvo- jezičnih slovarjev. Razlage ostanejo tudi v poldvojezičnem slovarju v tujem jeziku, to pa lahko povzroča težave uporabniku z zna- njem jezika na stopnji, na kateri bi že začel uporabljati enojezične slovarje, saj je zanj zahteven ravno preskok na razlage in sopomen- ke v jeziku, ki ga še ne obvlada.

Hkrati ponujajo ti slovarji uporabniku ustreznice v maternem jeziku, ki delno od- pravljajo to pomanjkljivost, vendar so ele- ment na stopnji znanja jezika, za katero bi lahko trdili, da je prenizka za uporabnika, ki je ugotovil, da mu dvojezični slovar ne zado-

stuje več. Težava ustreznice v dvojezičnih in posledično tudi v poldvojezičnih slovarjih pa je tudi v tem, da lahko uporabnika navedejo na zmotno predstavo, da imajo besede enega jezika popolne sopomenke v drugem jeziku oziroma da so neposredno prevedljive z eno- besednim prevedkom.

Z vidika ciljne skupine se pojavlja težava v zvezi s številom gesel v teh slovarjih. Ker želijo ti slovarji biti dostopni učencem tujega jezika, ki še nimajo obširnega besednega za- klada, razlagajo dokaj omejeno število besed. Hkrati so namenjeni predvsem pasivni rabi, torej so to razlagalni slovarji, in tudi v že pre- cej preprostih besedilih so besede, ki so zunaj obsega takega slovarja. Poleg tega so razlage v tujem jeziku, kar pomeni, da naj bi bil upo- rabnik že sposoben razumeti različne, tudi zahtevnejše tujejezične strukture in zveze.

V želji, da bi bili poldvojezični slovarji čim enostavnejši za uporabo, v njih ni nobenih stilskih in področnih oznak. Avtorji trdijo, da bi take oznake le daljšale geselske članke, za- radi česar bi bili manj pregledni in jasni. Ven- dar to ne odtehta dejstva, da so takšne ozna- ke bistvene za natančno razumevanje besede. Tako se podatki, kadar niso popolnoma iz- puščeni, pojavijo znotraj definicij, te pa zato postanejo daljše in bolj zapletene.

damsel ['dæmzəl] *noun* a young girl: a *dam- sel in distress*. □ **gospodična**
(Madžarevič, 1999: 136)

Tu ni nobene oznake, ki bi kazala na to, da gre za staromodno in literarno besedo, pa tudi ustreznica ni tako obarvana. Primer rabe sicer postavi besedo v tipično okolje, a če uporabniku ta zveza ni znana, ni dovolj jasna, da bi mu pomagala dojeti stilno obar- vanost besede.

miss [mis] *noun* 1 a polite title given to an unmarried female, either in writing or in spe- ech: *Miss Wilson; the Misses Wilson; Could you ask Miss Smith to type this letter?; Excuse me, miss. Could you tell me how to get to Princess Road?* □ **gospodična**

2 a girl or young woman: *She's a cheeky little miss!* □ **dekle**

(Madžarevič, 1999: 382–383)

Premostitveni dvojezični slovarji (bridge bilingual dictionaries)

Značilnosti

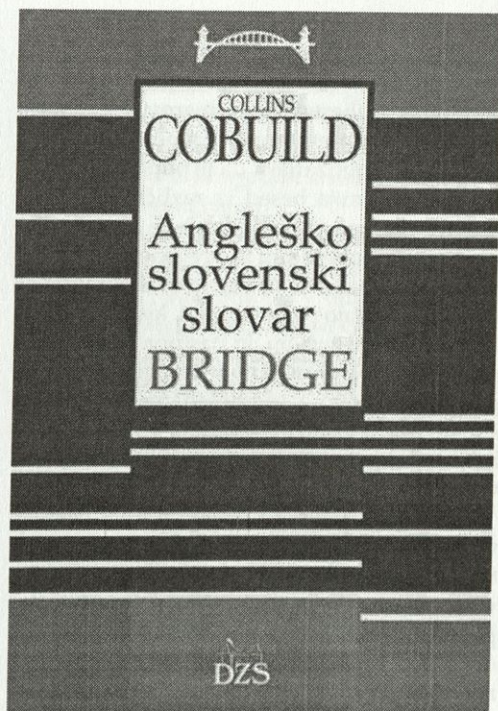
knight /naɪt/, knights, knighting, knighted. 1 COUNT N V srednjem veku je bil a knight moški plemenitega rodu, ki je služil svojemu gospodarju v boju. ♦ vitez; ... *knight in armour*. 2 COUNT N V današnjem času je a knight moški, ki so mu podelili viteški naziv. ♦ vitez 3 COUNT N Pri šahu je a knight figura, oblikovana kot konjska glava. ♦ konj, skakač 4 VB with OBJ To be knighted pomeni, da moškemu podelijo viteški naziv. ♦ poviteziti; *He was knighted by Queen Ann in 1705*.

(Štern, 2000: 415)

Premostitveni slovarji ne ponujajo za tujejezično geslo razlage v tem jeziku, ampak ponudijo uporabniku primerno razlago v njegovem maternem jeziku. Poleg primerov v izvornem jeziku so po potrebi dodani še prevedki teh primerov v ciljni jezik, včasih pa tudi prevedek gesla. Zato so to pasivni L2-L1-L1 slovarji (na primer slovenski *Bridge* je angleško-slovensko-slovenski premostitveni slovar za slovenske govorce). V njih zavzema materni jezik večji del geselskega članka, zaradi česar bi marsikdo lahko rekel, da so bližje dvojezičnim slovarjem kot poldvojezični slovarji, vendar je struktura njihovih geselskih člankov enaka kot v enojezičnih slovarjih. Ker so premostitveni slovarji poldvojezični, niso namenjeni za prevajanje, saj je poudarek vedno na razlagi v uporabnikovem jeziku, ki naj bi predstavila strukturo geselskih člankov.

Prednosti

Zagovorniki tega tipa hibridnih slovarjev zagotavljajo, da so prevedene razlage v več-

jo pomoč učečemu se uporabniku pri premostitvi prehoda med enostavnejšim dvojezičnim in zahtevnejšim enojezičnim slovarjem (od tod tudi ime). Ker premostitveni slovarji navajajo le osnovne prevedke gesel, se odmaknejo od zmotne predstave, da ima vsaka beseda v tujem jeziku prevedek, ki je njena popolna sopomenka. Razlage in definicije v maternem jeziku uporabniku omogočajo, da se seznani s strukturo slovarskih definicij najprej v svojem jeziku. Tako dobi več informacij o pomenu besede kot v tujejezičnem enojezičnem slovarju, pri katerem bi se moral prebijati skozi razlago v jeziku, ki ga še ne obvlada dovolj. Uporabnik dobi tudi boljšo predstavo o naravi in omejenosti medjezikovne sinonimije kot v dvojezičnem slovarju in bolje si lahko z njim pomaga pri prehodu od dvojezičnih slovarjev k enojezičnim, saj je ena izmed glavnih težav pri tem prehodu prav pomanjkanje razumevanja slovarskih razlag in njihove strukture.

Z istim namenom so včasih poleg primerov v tujem jeziku ponujeni tudi prevedki teh

primerov. S tem se poveča razumljivost, saj če je bilo za uporabnika pretežko besedišče razlage v tujem jeziku, velja to prav toliko, če ne še bolj, za besedišče primerov. Premostitveni slovarji s prevajanjem primerov tudi bolj neposredno opozarjajo, da je popolna enobesedna sinonimija besed iz različnih jezikov prej izjema kot pravilo. Geslo je v primerih navedeno v sobesedilu in prevedeno z različnimi besedami, pač ustrezno vsakokratni situaciji. Obstajajo pa še primeri, kjer je celotna konstrukcija z geslom, ki nastopa v primeru, prevedena z enobesedno ustreznico ali pa je geslo prevedeno z več besedami. Drugačno število besed jasno opozarja na problematiko besede kot jezikoslovne enote, ki se obravnava kot slovarsko geslo.

Točno predstavo o pomenu in rabi besede v izvornem jeziku zagotavlja uporaba elektronskih korpusov pri sestavljanju teh slovarjev. Glede na situacije, v katerih se beseda pojavlja v različnih besedilih, so sestavljene definicije in izbrani reprezentativni primeri. Tako so premostitveni slovarji referenčna dela, utemeljena na korpusih in s poudarkom na dejanski rabi.

Pomanjkljivosti

Prvo vprašanje, ki se postavi, zadeva namen prevajanja razlag. Ker so te v uporabnikovem maternem jeziku, ga ne spodbujajo k razmišljanju v tujem jeziku in mu ne pomagajo pri spoznavanju struktur tujega jezika tako kot tujejezične razlage. Tudi prevedene razlage lahko zgrešijo namen, kadar obstaja primerna ustreznica v maternem jeziku, in takrat deluje razlaga moteče. Avtorji premostitvenih slovarjev se tega zavedajo, zato pripravljajo projekt, pri katerem bi se pri visoki stopnji sinonimije pri enopomenskih besedah z nezapleteno strukturo namesto razlage odločali samo za primeren prevedek. Vendar bo treba določiti stroga merila in pogoje, pod katerimi lahko razlago nadomesti ustreznica, saj je sinonimija zelo raztegljiv pojem s številnimi stopnjami na lestvici med popolno sinonimijo in tem, da sinonimije ni, in bi se pri prepogostem odločanju za sopomenke v maternem jeziku izgubi-

le razlika med navadnimi in premostitvenimi dvojezičnimi slovarji, pa tudi prednosti, ki jih imajo ti za uporabnika.

daft /da:ft/, dafter, daftest. **ADJ** **Daft** pomeni zabit in neobčutljiv; pogovorna raba. ♦ **ne** umen, prismojen; *Don't be daft.*

(Štern, 2000: 175)

Včasih se pojavijo tudi težave pri prevajanju primerov. Slovarski primeri so kljub vsemu, že zaradi prostorskih omejitev, značilnih za vse slovarje, in potrebe ter želje po strnjeno navedenih podatkih, iztrgani iz sobesedila. Če so v njih večpomenske besede ali besede, pri katerih gre za kulturne razlike in nimajo niti približnega prevedka v drug, kulturno oddaljeni jezik, jih je skoraj nemogoče prevesti na enakem prostoru, preveč približen prevod pa je lahko za uporabnika zelo zavajajoč.

Tudi tu se, kot pri dvojezičnih slovarjih, poraja vprašanje ustreznosti števila razloženih gesel. Spet gre za slovar, ki naj bi ponudil več podatkov kot dvojezični slovar – zato so v njih navedene tudi razlage besed in ne (le) prevedki. Tako ni najbolj logično, da je večina premostitvenih slovarjev manjšega formata, saj če naj bi premostitveni slovar obsegal več podatkov o posameznih geslih, bi moral tudi razlagati več besed in ne le osnovno besedišče.

Predstavitev in primerjava slovenskih hibridnih slovarjev

Do sedaj sta nastala dva večja hibridna slovarja za govorce slovenščine, v obeh je izvorni jezik angleščina. Prvi je poldvojezični *Password English Dictionary for Speakers of Slovenian* (Madžarevič, 1999), ki je bil prvič objavljen leta 1992, z drugo izdajo leta 1999, drugi pa premostitveni *Angleško-slovenski slovar Bridge* (Štern, 2000) iz leta 2000. Oba sta izšla pri DZS v sodelovanju s tujim založnikom, pri prvem je bil to Kernerman, pri drugem pa Collins Cobuild.

Tema se je l. 2003 pridružil še manjši Splošni šolski multimedijški slovar tj. Kernermanov *Passport English Learners Dictionary* v slovenskem prevodu.

Slovenski *Password* je bil sestavljen kot mnogi drugi slovarji iz Kernermanove serije slovarjev *Password* na podlagi *Chambers Concise Usage Dictionaryja*. V geselskih člankih tega slovarja so dodani kratki prevedki gesel in njihovih podpomenov v slovenščino, povzeti po francoskem *Passwordu*. V njem je 24.000 slovarskih gesel in prek 30.000 primerov rabe. Enako število primerov, a prek 40.000 slovenskih razlag za 18.000 besed¹ osnovnega angleškega besedišča skupaj s slovenskimi ustreznici je v slovenskem *Bridgeu*, sestavljenem na podlagi podatkovne baze COBUILD.

Password je angleško-angleško-slovenski slovar in je namenjen slovenskim govorcem, natančneje pa slovar ciljne skupine ne določa. Izrecno tudi njegov namen ni določen, a iz zapisanega je razvidno, da je namenjen za pasivno rabo, tj. za dekodiranje oziroma prevajanje angleških izrazov v slovenščino. Ker si ne prizadeva, da bi imel tudi aktivno funkcijo, ni potrebe po številnih lingvističnih in drugih podatkih, ki so koristni predvsem za enkodiranje oziroma prevajanje v tuji jezik. Zaradi tega mikrostruktura geselskih člankov ni obremenjena z njimi in je tako tudi jasnejša in preprostejša za uporabnika.

Slovenski *Bridge*, angleško-slovensko-slovenski slovar za slovenske govorce, je prav tako namenjen za dekodiranje, poleg tega pa v uvodu natančneje določi svojo ciljno skupino: učence višjih razredov osnovne šole, dijake srednjih šol in odrasle, ki se začnajo učiti angleščino ali pa želijo izboljšati svoje znanje angleščine. To še vedno ni zelo specifična skupina ljudi, kar je razumljivo, saj je slovenski trg premajhen, da bi se izplačalo sestavljati slovarje za manjše skupine.

Na začetku *Passworda* je predgovor Lionela Kernermana, založnika, ki je vpeljal koncept poldvojezičnih slovarjev. V angleščini razloži, kakšne prednosti imajo poldvojezični slovarji z združitvijo tistega, kar je najboljšo v enojezičnih in dvojezičnih slovarjih. Predgovoru sledi kratek opis leksikografskega kon-

cepta poldvojezičnih slovarjev v slovenščini, ki ga je napisal Vladimir Pogačnik. Podobno je tudi na začetku *Bridgea* predgovor (a v slovenščini), ki pojasni novost koncepta premostitvenih slovarjev. Opiše še strukturo geselskih člankov v *Bridgeu* in natančneje določi ciljno skupino slovarja.

Pred glavnim slovarskim delom vsebuje *Bridge* še poglavje z navodili za rabo slovarja, česar pri *Passwordu* ni. V tem poglavju so smernice za iskanje besed in opombe o oblikah in črkovanju, izgovarjavi, slovnicu, primerih ter stilno zaznamovanih besedah in besedah, značilnih za posamezna predmetna področja. Naslednja dva odseka sta prav tako namenjena pojasnjevanju rabe slovarja; to so pojasnila okrajšav slovničnih oznak in seznam fonetičnih simbolov ter znakov, ki se pojavijo v slovarju.

Da bi uporabniku še bolj približali fonetično transkripcijo, so fonetični simboli natisnjeni tudi na dnu vsake strani osrednjega slovarskega dela, poleg njih pa reprezentativne besede z glasovi, za katere se ti simboli uporabljajo. Seznam fonetičnih simbolov je najti tudi v *Passwordu*, a brez razlage slovničnih oznak, saj zaradi večje jasnosti v slovarju ni okrajšav, za razlago slovnic pa se lahko uporabnik obrne na očrt angleške slovnic na koncu knjige.

Osrednji del *Passworda* sestavljata angleško-angleško-slovenski slovar, kjer je zaradi večje preglednosti geselskih člankov in enostavnejše rabe vsak pomen v svoji vrsti. Na koncu je dodan še slovensko-angleški indeks, sestavljen kot obratni slovar prvega dela. Ta abecedni seznam slovenskih ustreznice je dvojezična referenca v drugi smeri kot glavni del slovarja in lahko rabi za zelo osnoven aktivni slovar, vendar pa ni zanesljiv, ker navaja gesla, pri katerih so ustreznice navedene brez diskriminacije pomenov med angleškimi izrazi.

Bridge vsebuje angleško-slovensko-slovenski slovar, a brez indeksa na koncu.

¹ V slovarju samem ni podatka o številu gesel. Ta številka je moja domneva na podlagi števila gesel na 5 odstotkih strani slovarja (op. a.).

Bridge: **enemy** /enəmi¹/, enemies. **1** COUNT N Človeka, ki nam namerava storiti kaj slabege, imenujemo **an enemy**. ♦ sovražnik; ... *an enemy of society*. **2** COLL N **The enemy** je vojska ali država, s katero se bojujemo. ♦ sovražnik; ... *the enemy had been forced back*. ... *enemy aircraft*.

(Štern, 2000: 237)

Password: **enemy** ['enəmi] – plural '**enemies** – noun **1** a person who hates or wishes to harm one: *She is so good and kind that she has no enemies*. □ **sovražnik** **2** (also noun plural) troops, forces, a nation etc opposed to oneself in war etc: *He's one of the enemy; The enemy was/were encamped on the hillside; (also adjective) enemy forces*. □ **nasprotnik**

(Madžarevič, 1999: 186)

Definicije v *Bridgeu* so v slovenščini, zato razumevanje slovenskemu govorcu ne povzroča težav. V *Passwordu* pa so definicije v angleščini, zato so kljub enostavnemu besedišču zahtevnejše za nekoga, ki je bil pred tem vajen le prevedkov dvojezičnih slovarjev. *Password* si za večjo enostavnost in preglednost ne prizadeva le s poenostavljenim jezikom definicij, ampak še s tem, da navaja popolne, neskrajšane oblike vseh slovnčnih podatkov. Tako se uporabniku ni treba učiti okrajšav ali pa vedno znova pogledovati na seznam okrajšav in se lahko osredotoči na definicije. Se pa zaradi izpisanih slovnčnih oznak geselski članek podaljša, pa tudi meje med različnimi deli geselskega članka so manj očitne. Poleg tega v večini dvojezičnih slovarjev, ki naj bi jih uporabnik že poznal, najdemo okrajšane slovnčne oznake in jih torej že pozna, zato ni nujno, da bi ga okrajšave v zahtevnejšem slovarju motile.

Password in *Bridge* se razlikujeta še v organizaciji mikrostrukture. *Password* vključuje izpeljanke v gnezda osnovne oblike, da bi pokazal na povezave med besedami in tako pripomogel k lažjemu in bolj strukturiranemu učenju besed.

Password: **enormous** ['nɔ:məs] adjective very large: *The new building is enormous; We had an enormous lunch*. □ **ogromen, obilen**

e'normousness noun. □ **ogromnost**
e'normity noun **1** great wickedness. □ **strahota**

2 hugeness. □ **ogromnost**
(Madžarevič, 1999: 187)

Makrostruktura *Bridgea* dosledno upošteva abecedni red. Avtorjem se je zdelo pomembneje, da uporabnik besedo zlahka locira v slovarju, saj se ob prekinitvi abecednega reda lahko zgodi, da – če ni primerne kazalke na ustrezno gnezdo – ni mogoče najti iskane besede in so tako podatki, čeprav so v slovarju sicer na voljo, za uporabnika izgubljeni.

Password se konča z že prej omenjenim očitom slovnice, kar je v skladu s tem, da je slovar namenjen za pasivno rabo, saj pomaga pri razumevanju in učenju besedišča ter strukture angleškega jezika. Poleg tega *Password* še dodatno opozarja na slovnčne in pragmatične posebnosti že znotraj slovarskega dela samega. Na koncu posameznih geselskih člankov so okvirčki s specifičnimi informacijami, ki se nanašajo na ta članek. Tako dobi uporabnik koristne pripombe o črkovanju, pomenu ali rabi besed na mestu, kjer jih potrebuje, ne da bi mu bilo treba vedno znova gledati v slovnico na koncu knjige.

Password: **Little** means 'not much': *You have little reason to boast*.

a little means 'some', 'a small quantity': *There's a little milk left*.

(Madžarevič, 1999: 352)

Na koncu *Bridgea* je slikovna priloga s koncepti z nekaterih pogostih življenjskih področij z angleškimi poimenovanji.

Sklep

Z boljšim razumevanjem značilnosti enojezičnih in dvojezičnih slovarjev in z naraščajočim zavedanjem o pomembnosti uporabniškega vidika so si slovaropisci prizadevali najti način za združitev obeh tipov slovarjev in pripravo slovarjev, ki bi imeli prednosti obojih. Hibridni slovarji so plod tega razisko-

vanja. Danes obstaja vrsta hibridnih slovarjev, ki se razlikujejo po konceptu in ciljnih skupinah uporabnikov. Še vedno gre za dokaj nov tip slovarjev, zato se še spreminjajo in oblikujejo. Z analizo del, ki so na voljo, in z upoštevanjem vedno novih odkritij v slovaropisju se bodo le še izboljševali z vsako novo izdajo in si zagotovili prostor pri uporabnikih.

Na slovenskem trgu je *Password English Dictionary for Speakers of Slovenian* (1992) prisojen nekaj dlje kot *Angleško-slovenski slovar Bridge* (2000), a za zdaj je še vedno prezgodaj, da bi lahko presodili, kateri od njiju je uporabnejši in bo konec koncev uspešnejši v boju za kupce. Oba sta pedagoška slovarja, namenjena učenju jezika; oba ponujata pomoč ob prehodu z enostavnejših dvojezičnih slovarjev na zahtevnejše, a natančnejše enojezične slovarje. Verjamem pa, da sta njuna koncepta dovolj različna, da si lahko vsak najde svoj prostor na trgu in svojo ciljno skupino.

Literatura

Arnejšek, M. 2003. *Monolingual, bilingual and hybrid dictionaries: diplomatska naloga*. Ljubljana

Baker, M., Kaplan, R. B. 1994. »Translated! A new breed of bilingual dictionaries«. V *Babel, International Journal of Translation*, Volume 40, no. 1, pp. 1–11

Gabrovšek, D. 1994. »Problemi dvojezičnega slovarstva: Angleško-slovenski slovar Password«. V *Vestnik*, letnik 28, številka 1–2, pp. 415–430. Ljubljana: Društvo za tuje jezike in književnosti Republike Slovenije

Jurgec, P. 2001. »Collins Cobuild v slovenščini: praktična in teoretična spodbuda slovenskemu slovaropisju«. *Slavistična revija. Časopis za jezikoslovje in literarne vede*. Letnik 49, januar-februar 2001, pp. 351–358. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije

Kernerman, I. 1994. »From Kernerman to Password«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 1, July 1994. Doseg-

ljivo na: <http://kdictionaries.com/newsletter/kdn1-4.html>

Kernerman, I. 1995. »Forward«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 2, January 1995. Dosegljivo na: <http://kdictionaries.com/newsletter/kdn2-1.html>

Kernerman, L. 1994. »The Advent of the Semi-bilingual Dictionary«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 1, July 1994. Dosegljivo na: <http://www.kdictionaries.com/newsletter/kdn1-1.html>

Laufer, B. 1995. »A Case for a Semi-Bilingual Dictionary for Productive Purposes«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 3, July 1995. Dosegljivo na: <http://www.kdictionaries.com/newsletter/kdn3-2.html>

Lawson, A. 1998. *The Bridge Dictionary Multilingual Database*. Dosegljivo na: <http://solaris3.ids-mannheim.de/workshop/lawson.html>

Madžarevič, B., ur. 1999. *Password English Dictionary for Speakers of Slovenian*. Ljubljana: Kernerman Semi-bilingual dictionaries-DZS

Nakamoto, K. 1995. »Monolingual or Bilingual, that is not the Question: the 'Bilingualised' Dictionary«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 2, January 1995. Dosegljivo na: <http://kdictionaries.com/newsletter/kdn2-2.html>

Nežmah, B. 2001. »Angleško-slovenski slovar Bridge«. V *Mladina* 10/2001. Dosegljivo na: <http://www.mladina.si/tednik/200110/clanek/knjige-04>

Reif, J. A. 1995. »Answers to Open Questions«. V *Newsletter*. Kernerman Dictionary News, Number 2, January 1995. Dosegljivo na: <http://kdictionaries.com/newsletter/kdn2-3.html>

Štern, P., ur. 2000. *Angleško-slovenski slovar Bridge*. Ljubljana: Collins Cobuild-DZS

The semi-bilingual English learner's dictionary. Dosegljivo na: <http://www.kdictionaries.com/concept.html>